

Beszámoló a 2014/2015. tanévről

A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének személyi összetételében az előző tanévhez képest nem történt változás. A tanszék oktatói az alábbiak voltak: dr. Hoffmann István egyetemi tanár, tanszékvezető, dr. Tóth Valéria és dr. Kis Tamás egyetemi docens, dr. Rácz Anita, dr. Dobi Edit, dr. Győrffy Erzsébet és dr. Reszegi Katalin egyetemi adjunktus, továbbá dr. Fehér Krisztina tanársegéd. Dr. Póczos Rita a második félévben tért vissza a tanszékre gyermekgondozási szabadságról. A tanszék könyvtárosa (a Finnugor Tanszékkel közösen) Hoffmann Istvánné, az intézet titkára Kecskemétiné Legoza Eszter, ügyvivőszakértője pedig Szűcs Imre volt. A szakmódszertani képzésbe továbbra is óradóként kapcsolódott be a gyakorlóiskola tanára, Sápiné Bényei Rita és Mászlainé dr. Nagy Judit, a Svetits Katolikus Gimnázium tanára.

A tanszék oktatói közül 2015 tavaszán Rácz Anita Etnonimák a régi magyar településnevekben című értekezésével habilitált címet szerzett a Debreceni Egyetemen. Ugyanőt 2015. július 1-jétől a Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Intézet igazgatóhelyettesévé választották.

A doktori képzés a Kertész András professzor vezette Nyelvészeti Doktori Iskolában a Magyar és Finnugor Nyelvészeti Doktori Program keretében folyt Hoffmann István irányításával. A magyar nyelvészeti alprogramot Tóth Valéria vezette. A doktori alprogram hallgatói a 2014/2015. tanévben az alábbiak voltak: III. évfolyam: Katona Csilla, Kovács Helga, E. Nagy Katalin, Nagy Katalin és Nagy Zoltán, II. évfolyam: Nagy Máté, Oroszi Hajnalka és Szilágyi Varga Zsuzsa, I. évfolyam: Bátorfi István. A hallgatók többsége bekapcsolódott a tanszék oktatómunkájába is. A doktori alprogram szokásos éves témabemutató előadásai közül több a Helynévtörténeti szeminárium keretében Síkfőkúton hangzott el 2015 májusában.

A QS World University Rankings összeállította a 2014/2015. tanévre vonatkozóan az egyetemek tudományterületek szerinti rangsorát. A nyelvtudomány tudományterületén a DE ebben az értékelésben bekerült a legjobb 200 intézmény közé. A döntés következtében a Magyar Nyelvtudományi Intézet tanszékei jogosulttá váltak a címet igazoló embléma használatára.

A 2014/2015. tanév őszi félévében, 2014. október 8–9-én a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kara fennállásának 100. évfordulója tiszteletére Kulturális örökség és a humán tudományok innovációi a 21. században címmel konferenciát szervezett. Ennek rendezvényeként tanszékünk két szekció munkáját

irányította. Az Anyanyelvi örökség — digitális archiválás — interdiszciplinaritás című szekcióban a külföldi és hazai tudományosság legkiválóbb képviselő vállaltak előadásokat: Lars-Gunnar Larsson, Bátori István, É. Kiss Katalin, Bakró-Nagy Marianne, Juhász Dezső és Ittész Nóra előadásának írott változata a Magyar Nyelvjárások hasábjain látott napvilágot (52: 13–72). A Nyelvi örökség és interdiszciplinaritás. Közelítések a Kárpát-medence 11. századi nyelvi-etnikai kérdéséhez című szekció előadói Zoltán András, Révész László, illetve Rácz Anita, Tóth Valéria és Hoffmann István voltak. Írásaik a Helynévtörténeti Tanulmányok 11. kötetében jelentek meg (7–54). Mellettük még Madas Edit, Károly László, illetve Szentgyörgyi Rudolf és Szőke Melinda is tartott előadást a két szekcióban.

Az MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoportja programjának megfelelően elsősorban a korai ómagyar kor szörványemlékeit érintő tudományos kutatómunkát folytatott. Ennek keretében látott napvilágot Szőke Melinda A garamszentbenedeki apátság alapítólevelének nyelvtörténeti vizsgálata (Debrecen, 2015. 244 lap) és Kovács Éva A tihanyi összeírás mint nyelvtörténeti forrás (Debrecen, 2015. 238 lap) című munkája. A két könyv A Magyar Névértéki Kiadványai sorozatának 33., illetve 34. köteteként jelent meg. A kutatócsoport tagjai voltak: Bába Barbara tudományos munkatárs, Béres Júlia, Ditrői Eszter és Mozga Evelin tudományos segédmunkatársak, valamint Kecskemétiné Legoza Eszter ügyintéző és Szűcs Imre informatikus. A gyermekgondozási szabadságra távozó Kovács Éva helyére Kazamér Éva került, az ugyanilyen okok miatt távol levő Köteles-Szőke Melindát és Tóth Teodórárt részfoglalkozású tudományos főmunkatársként, illetve tudományos munkatársként Tóth Valéria és Rácz Anita váltotta. A kutatócsoportot Hoffmann István vezette.

A Magyar Nyelvtudományi Tanszék, az akadémiai kutatócsoport és a Magyar Nyelvtudományi Társaság névtani tagozatának közös szervezésében rendeztük meg Síkfőkúton a X. Helynévtörténeti szemináriumot 2015. május 20–23 között. A tanácskozáson 17 előadás hangzott el. A tanszék és az akadémiai kutatócsoport — korábbi hagyományokat folytatva — 2015 júliusában két hetes adatbázis-építő tábort rendezett, amelynek keretében szakértő irányítás mellett 20 egyetemi hallgató járult hozzá munkájával a Magyar Digitális Helynévtár anyagának gyarapításához.

A tanszék oktatói és a kutatócsoport tagjai számos konferencián vettek részt előadással. Ezek közül itt csupán egyet emelünk ki: Tóth Valéria, Gyórfy Erzsébet, Reszegi Katalin és Rácz Anita 2014 augusztusában a Nemzetközi Névtudományi Társaság kongresszusán Glasgow-ban tartott angol, illetve francia nyelvű előadást. Ugyanitt az ICOS (International Committee of Onomastic Sciences) a Debreceni Egyetem Magyar nyelvudományi Intézetének ítélte oda a következő, 2017-ben sorra kerülő kongresszusának rendezési jogát. A társaság vezető testülete tagjainak sorába választotta Tóth Valériát.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportja 2014 őszén négy felolvasó ülést tartott, amelyek keretében Paula Sjöblom (Turkui Egyetem), Nagy Katalin, Szilágyi-Varga Zsuzsa és Kazamér Éva tartott előadást. Ez utóbbi alkalommal köszöntötte a debreceni csoport Szikszainé Nagy Irma nyugalmazott tudományos tanácsadót 70. születésnapján. E jeles alkalommal kollégái születésnapi kötettel köszöntötték az ünnepeltet: Stílusról, nyelvről — sokszínűen. Szikszainé Nagy Irma 70. születésnapjára. (A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 91. Szerk.: Dobi Edit–Domonkosi Ágnes–Pethő József. Debrecen, 2014. 332 lap). 2015 tavaszán társasági ülés keretében három előadás hangzott el, az előadók Györffy Erzsébet, A. Molnár Ferenc és Kazamér Éva voltak.

2014-ben Györffy Erzsébet három évre szóló Bolyai János Kutatói Ösztöndíjat nyert el, Fehér Krisztina pedig Magyary Zoltán Posztdoktori Ösztöndíjban részesült. A Debreceni Egyetem Tóth Valériának a tehetséggondozás terén végzett kiemelkedő munkáját Pro Cura Ingenii Díjjal ismerte el. 2015-ben Rácz Anita megkapta a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának Elismerő Oklevelét. Tóth Valériát az MTA Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottsága tagjává, Hoffmann Istvánt pedig az MTA Tudományetikai Bizottsága tagjává választották. Hoffmann István 2015-től a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Doktori Tanácsának elnöki tisztségét is betöltötte.

A tanszékről további információk találhatóak a <http://mnytud.arts.unideb.hu> honlapon, az akadémiai kutatócsoport tevékenységéről pedig az alábbi honlapon lehet tájékozódni: <http://mnyknk.unideb.hu/>.

HOFFMANN ISTVÁN

